

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne prišili. Rokopise se ne vrača.

Abonenti: Enostolpna pretisnica 60 vin., pogojen prostor 1 K.; razglasi in poslane vrstice po 1 K.; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posredna št. stanje 40 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali dostavljanje na dom za celo leto 72 K., za pol leta 36 K., za četrt leta 18 K., za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K., za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklame se za list so poštnine proste.

Upravištvo je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Program nove vlade.

Nova valda je predložila narodnemu predstavništvu svoj gospodarsko-politični program. Včeraj smo objavili oni del programa, ki se tiče večinoma zunanje politike, spodaj pa objavljamo drugi, ki se tiče v glavnem notranjih problemov Jugoslavije. Kako mislimo o notranjih prilikah mlade jugoslovanske države, kaka sredstva bi bilo po našem naziranju uporabljati v dosegu cilja, smo že ponovno in obširno povedali. O programu nove vlade pa naglasimo samo, da ne bo slab, če ne ostane le pri ... programu.

Vemo, da to kar predstavlja bistvo vladnega programa se — zdaleka ni ono, kar zahtevajo mi socialisti; vemo pa tudi, da nam ni mogoče uresničiti v hipu vsega, kar želimo, da je treba v dosegu dalekosežnejših ciljev daljšega procesa in še vse drugih pripomočkov. Prepričani smo, da bodo delavski zastopniki storili na vseh poljih. Gledali bodo na to, da vse obvaruje na polju notranje politike socialne in politične pravice in interese ljudskih mas, v smeri zunanje politike pa da se prepreči imperialistične nakane na škodo razkosnega slovenskega naroda.

Delo vlade pa bo tem koristnejše, čim učinkovitejši bo pritisk delavskih mas nanjo. Glavna dolžnost delavstva je zato slejkoprej ta, da kaže vedno in povsod z močjo razredno strnjene vrste svoje bojevitosti, svoje globoko vero v neprečljivo zmago socialističnega programa, ki more edino rešiti sedanjo bolno človeško družbo vseh težav in zablod.

(Kone govora ministrskega predsednika Davidoviča.)

Valutno vprašanje.

Pri valutnem vprašanju bo najvažnejše, da se čimprej potegnejo iz prometa avstrijske krome ter da se zamenjajo z novimi bankovci emisijske banke. Na kak način in v kakem razmerju se bo to zgodilo, to je vprašanje, o katerem se bo razpravljalo zakonodajnim putem. Morali bomo pa poskrbeti za to, da enakrat z drugimi odredbami preprečimo nekontrolirani in nemoralni dotok kronskih bankovcev s tujega ozemlja, in sicer po možnosti še preden se bo nova žetev začela izvažati.

Agrarna reforma.

Agrarno vprašanje se bo rešilo po sistemu, kakršni je bil sklenjen in objavljen v soglasju z vsemi političnimi skupinami. Pri izvršitvi agrarne reforme se ne bo krenilo s pota, katerega nam kažejo postav-

ljena načela. Vlada bo skrbela, da se hitreje, kakor se je to godilo dosedaj, dožene popolna gotovost in pravna jasnost za vse interese. Nameravano razlaščenje in prevzete veleposestev v državno upravo bo ustvarilo potrebne predpogoje za čim hitrejši prehod k definitivni izvedbi agrarne reforme, naseljevanja in repatriacije. — Napram prostovoljcem se morajo vse državne obveznosti glede brezplačne odstojne zemljišče izpolniti brez odlašanja in v polnem obsegu. — Isto tako se mora ugoditi vsem siromašnim poljedelcem, invalidom in vojni- nim sirotam. — Postavnim potem se bo rešilo vprašanje odškodnine in povračila za odpravljene fevdalne odnose, za kar se bodo osnovala veleposetva, za kar se bodo osnovala posebne finančne ustanove.

Druga pereča vprašanja.

Zenačenje vojske in vojaških ustanov se bo izvedlo smoteno, pričemer se bo polagala največja važnost na to, da se stvorijo čim najenostavnejši organizmi narodne branbe. — Tudi prometne naprave, ki spadajo med prve in najtežje žrtve vojne, bomo vzpostavili z vso energijo in z vsemi sredstvi, v svesti si, da ima to vprašanje ne samo naroden, ampak tudi mednarodni značaj. Položaj vsega prometnega osebja, od katerega omenjamo zlasti železničarje kot oni stan, ki je med tem osebjem najštevilnejši in ki vrši najbolj naporno službo, se bo proučil in uredil. — Najvažnejši predpogoji za ureditev državne uprave je ureditev službenega položaja in prejemkov vseh javnih uslužbencev v novi državi. To vprašanje se mora rešiti nemudoma, ako tudi provizorno, da se omogoči potrebno nameščenje in da se delovne moči v državni administraciji bolje porabijo. —

Delavska zakonodaja.

Ozirač se na potrebe delavstva v naši državi in na gibanje tega stanja, mu bo vlada šla na roko z onim razumevanjem, ki ga kažejo vlade prosvetljenih narodov v svoji delavski zakonodaji. Radi tega meni vlada, da je ena najnujnejših potreb izvedba gotovih socialnopolitičnih reform, ki edine morejo jamčiti za socialni mir in nemoteno delo za gospodarsko in socialno obnovo. Tako smatramo za potrebno uvedbo 8-urnika kot maksimalnega delovnega dne ter socialno zavarovanje delavcev proti boleznim, nezgodam, nezmožnosti za delo, starosti in onemoglosti.

Industrija, obrt, trgovina.

Obnovo produkcije hoče vlada izvesti tako, da bo v vseh oblastih

omogočila neovirano udeleževanje vsem normalnim silam in faktorjem. Državni aparat je vplival na gospodarsko življenje mnogo občutneje, nego se je to dalo razlagati in birokracija je postala sčasoma zapreka za obnovo dela, prometa, trgovine in drugih panog gospodarskega življenja, namesto da bi mu bila v podporo. Borbo proti dragini in izsesavanju namerava vlada voditi predvsem s povzdigo produkcije, potem pa z breobzirnim zatiranjem sebičnega kopičenja in skrivanja življenjskih potrebščin v svrhu osebnega obogatitja na škodo celokupnosti. Pojačanje produkcije je v zvezi z demobilizacijo, ki se bo pričela čimprej in ki bo, kakor upamo, končana do jeseni. — Vprašanje povračila škode vsem, katere je gospodarsko uničila sovražna vojska in okupacija, se mora rešiti nemudoma, vsaj delno, ako seda še ni mogoče popolnoma. Nogotovost o tem predmetu mora takoj prenehati in naša država mora smatrati to povračilo za svojo državno dolžnost. —

Državna uprava.

Naša državna uprava bo dobila svojo končnoveljavno organizacijo šele po proglasitvi ustave. Vendar hoče vlada dati upravni organizaciji, kakršna obstoji, trdnjšo podlago in vse pripomočke, da se bodo bolje in hitreje reševali številni zaostali posli v naši državi in neresena vprašanja v raznih pokrajinah, kakor na primer v Črni gori. — Načelnikom raznih uradov in ustanov se bo pustila večja možnost gibanja in udeleževanja lastne inicijative. Zato bodo seveda nosili tudi večjo odgovornost. Treba jih je osvoboditi raznih predpisov in procedur, ki so vsled novih potreb postale zastarele. Zlasti gospodarske državne ustanove: Uprava monopolov, direkcija železnice, rudnikov, gozdov in razni stavljeni odseki ne bi smeli v primeru neuspeha v poslovanju najti izgovor v raznih administracijskih sponah, ki jim vežejo roke. Te sponke se bodo odstranile, občinstvu pa, ki ima posla s takimi ustanovami, se bo prihranilo odpiranje mnogobrojnih vrat in dolgotrajno čakanje pred njimi. Narod mora do zline biti preskrbljen s soljo in petrolejem brez obzira na predpise iz predvojnega doba, ki se tičejo tega preskrbovanja. Vzoredno z razširjenjem delokroga in kompetence posameznih uradov in ustanov bo šlo seveda tudi poostrenje kontrole, in to ne samo uradne, marveč tudi javne. —

Cenzura.

Dokler mora cenzura sploh še ostati v državi, bo njena naloga izključno le, ščititi varnost države kot take, nikakor pa ne bo služila v ka-

kršnosibodi osebno zaščito pred zdravno kontrolo in kritiko javnosti. Na dela za skupnost.

Moje in mojih gg. tovarišev pričanje je, da samo napor vlade in narodnega predstavništva ne zmorejo ogretnega dela, katero nam nalaga rešitev vseh teh problemov, ki nam jih je vojna pustila kot dediščino. Zato je potrebno potrebno sodelovanje velike, plodovite neizčrpne in neodoljive energije, katero je naš narod dosedaj trošil za vojevanje in katero ima sedaj posvečiti delu in naogam miru. Mobiliziramo vse sile za to delo. Lotimo se produktivnega dela vsi: Slovenci, Srbi in Srbi brez razlike vere, seljaki, industrija, delavci, trgovci, obrtniki in uradniki ter dajmo svojem delu najnaprednejšo obliko! Samo delo ima pravico do časti, priznanja in nagrade. Samo z delom in z ustavno disciplino se da zagotoviti bodočnost naroda in priboriti častno mesto v družbi narodov. Politčno, versko in plemensko smo enakopravni. Pustimo to enakopravnost in svobodo svojih dragih imen ne samo drug drugemu, ampak tudi svojim sodržavljanom drugega jezika, kolikor jih sploh je. Enaki v svojih pravicah, bodimo enaki tudi v dolžnostih napram svoji skupni domovini. Čimbolj se polega bojni hrup, tolke bolj naj se poživi zopet pri-

jetni red dela na vseh poljih. V tem je preporod, spas in napredek naroda. Prosim narodno predstavništvo, da blagohotno sprejme na znaenje vladino izjavo in da počaka na njena dela.

Iz lucernske mednarodne socialistične konference.

Rezolucija o balkanskem vprašanju.

Konferenca zastopa zblizanje balkanskih narodov in je za njihovo združenje v federacijo, v kateri bi obdržala vsaka država svojo samostojnost. Meje pridruženih držav naj se določijo po samoodločevanju vseh balkanskih narodov in narodnosti, katerim se mora nuditi možnost, da se odločijo v tem vprašanju potom narodnega glasovanja pod nevtralnim nadzorstvom.

Konferenca povdarja, da je danes bolj kot kdaj prej mogoče uspostaviti balkanski mir le potom samoodločevanja narodov, in da ne more vplivati kak drug mir, ki bi se ne uspostavil na tej podlagi, trajno in zdravo na balkanske narode.

Da bodo mogli narodi balkanskih držav odsej živeti v edinstvi in svobodi in da bodo mogli posvetiti v bodoče vse svoje moči socializmu, pozivlja konferenca vse socialne demokrate balkanskih držav na nemurno delo za zgoraj označene cilje.

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija.

Konferenca o premogovskem vprašanju.

LDU. Beograd, 25. Minister za šume in rude je sklical konferenco, ki bo razpravljala o vprašanju premoga in o obnovi dela v domačih premogovnikih.

Konferenca trgovskih in obrtnih zbornic.

LDU. Beograd, 25. Na poziv ministrstva za trgovino in industrijo se sestane v Beogradu konferenca trgovskih in obrtnih zbornic ter poljedelskih združenj, da izreče svoje mnenje o bazah za novo trgovsko pogodbo z Avstrijo. Odposlanci dunajske vlade so že del časa v Beogradu in so začeli vsestransko delo za obnovo trgovskega dogovora med svojo in našo državo. Veliko število trgovskih zastopnikov dunajske vlade je dokaz, kakšno važnost pripisuje Avstrija obnovitvi trgovsko-pogodbenih zvez z Jugoslavijo. Kakovost naših izvoznih proizvodov dovolj poudarja to naglico dunajskih krogov; naš izvoz bo imel nalogo, da krije prve potrebe živeža na Dunaj. Avstrija pa ne bo mogla v

zadostni meri kriti naših potreb z industrijskimi produkti. To se je dovolj jasno pokazalo že v sedanjih trgovskih zvezah med Dunajem in Jugoslavijo.

Najvišje in kasalsko sodišče.

LDU. Zagreb, 25. »Riječ Srba Hrvata-Slovenaca« poroča, da je predložila vlada narodnemu predstavništvu zakonsko osnovo o ustanovitvi najvišjega in kasalskega sodišča za Slovenijo in Dalmacijo s sedežem v Zagrebu.

Izredni poslanik v Bukarešti.

LDU. Beograd, 24. — Za izrednega poslanika in pooblaščenca ministra v Bukarešti je imenovan Dragomir Janković, dosedaj izredni poslanik v Madridu.

Po svetu.

NADVOJVODA JOŽEF ODSTO-PIL.

LDU. Budimpešta, 23. (OKU.) Vsled danes iz Pariza dospele brzobjavke, kjer ententa izjavlja, da se ne more pogajati s sedanjo ogrsko vlado in nadvojvodo Jožefom. Je nadvojvoda Jožef danes odstopil od svojega mesta kot guverner Ogrske. V

LISTEK.

NA DNU.

Slika v štirih dejanjih. Spisal Maksim Gorkij. Prevel Pavel Golia.

(Dalje.)

Bubnov: In nič več...
Satin: Zakaj pa pripoveduješ?
Bubnov: Tako. Za primero... Barvaj se zunaj, kakor hočeš, vse se odrgne... vse se odrgne, da!
Satin: A... kosti me bolijo!
Akte (sedi obnemajoč z rokami kolena): Izobrazba, to ni nič, glavno je — talent. Jaz sem poznal artista... vloge je čital po zlogih, ampak heroje je igral tako, da je vse gledališče treskalo in drgetalo od navdušenja publike...
Satin: Bubnov, daj mi groš!
Bubnov: Dve kopečki imam vsega...
Akte: Jaz pravim — talent, vidiš, to je potrebno heroju. A talent, to je vera vase, vera v svojo silo...
Satin: Groš mi daj, in jaz ti verjamem, da si talent, heroj, krokodil, policijski pristav...
Klešč: Groš mi daj!
Klešč: Idi k vragu! Mnogo vas je takih...
Satin: Kaj se pa zadiraš... Groša nimam, saj vem...

Ana: Andrej Mitrič... Duši me... težko...
Klešč: Kaj morem jaz za to?
Bubnov: Vrata v vežo odpri...
Klešč: Dobro. Ti sedi v pogradu, jaz...
na tleh... pusti me na svoje mesto in odpri...
jaz sem tako že prehlajen...
Bubnov (morno): Meni ni treba odpirati... tvoja žena prosi...
Klešč (marčno): Malokdo bi ne prosil...
Satin: Breč! moja glava, eh! Zakaj pretepajo ljudi drug drugega po glavi?
Bubnov: O, saj ne samo po glavi, kamor pade... (Vstane.) Nitek moram kupiti...
Naših gospodarjev pa nekam dolgo ni vleteli danes... kot da sta krepnila oba... (Odide).
(Ana kašlja. Satin leži nepremično, roke pod glavo).
Akte (se žalostno ozira okrog, potem stopi k Ani): Kako je? Slabo?
Ana: Zduhlo...
Akte: Hočeš, da te peljem v vežo? No, vstani! (Pomaga ženski vstati, ogreje ji krog pleč staro capo ter jo vede v vežo, dajajoč ji oporo). No, no, le trdno! Jaz sem sam bolan...
Zastrupljen z alkoholom...
Kostiljov (med vratni): Na izprehod? Ali, je pa to lep parček, kostrun in koza...
Akte: A ti se umakni... ne vidiš, da gredo bolniki?...
Kostiljov: Sami izvoli, prosim... (Poljoč poluglasno in čez nos neko cerkveno pesem se ogleduje nezaupljivo po azilu in nakla-

nja glavo na levo, kot da prisluškuje k Pepelovi sobi. Klešč ropoče besno s ključi in škripa s pilo, motreč izpod čela gospodarja). Škripaš?
Klešč: Kaj?
Kostiljov: Škripaš, pravim? (Pavza). Aha, To, vidiš — sem te hotel vprašati... (Hitro in neglasno). Zene ni bilo tu?
Klešč: Nisem videl...
Kostiljov. (Se bliža oprezno vratom Pepelove sobe): Koliko prostora mi vzameš za dva ručja na mesec! Postelja... sam sedi... no, da! Za pet rubljev prostora, Boga mi Pet grošev ti bom moral zraven pritisniti...
Klešč: Pa še vrv mi obesi krog vratu in zadavi... Kreplil boš kmalu, pa samo na groše misliš...
Kostiljov: Kaj bi te zadavil? Komu bi to koristilo? Bog s teboj, živi v svojo zadovoljnost... Jaz pa ti bom pritisnil pet grošev k najemnin... pa bom kupil olja... in pred sveto ikono bo gorela moja žrtev... In meni bodo grehi odpuščeni in tebi tudi. Vidiš, ti sam še ne misliš na svoje grehe... Eh, Endrjuška, hudoben človek si ti! Zena je postala ječna od tvoje hudobije, nihče te ne ljubi, nihče te ne spoštuje... Škripajoč je tvoj posel in vsem samo v nadlego...
Klešč (kriči): Kaj si me prišel obirati? (Satin glasno zeha).
Kostiljev: Eh ti, moj bog...

Akte (vstopi): Posadil sem babo v vežo zavil...
Kostiljov: Eh, dober si, brat! Lepo je to... to ti bo vse povrnjeno...
Akte: Kdaj?
Kostiljov: Na onem svetu, bratec... tam dobimo za vsako dejanje povračilo.
Akte: Ti bi me tukaj nagradil za mojo dobroto...
Kostiljov: Eh, kako morem jaz...
Akte: Polovico dolga mi zbršiš...
Kostiljov: Hehe! Ti se vse šališ, bratec moj, vedno igraš... Mar z denarijem lahko popl: čas dobroto srca? Dobrota — to je višek vseh blag. A tvoj dolg — to je in ostane dolg! To se pravi, ti ga moraš vrniti... In tudi svojo dobroto moraš meni, starcu brezplačno izkazovati...
Akte: Navihani si ti, starec... (Odide v kuhinjo).
(Klešč vstane in odide v vežo).
Kostiljov (Satinu): Škripajoč, kaj? Ubežal je, hehe! Ne mara on mene...
Satin: Kdo pa te mara razum hudiča?...
Kostiljov (posmehljivo se): Kakšen razgrajšč si! Jaz vas vse ljubim... jaz vas razumem, nesrečni in zgubljeni bratci... (Nenkrat, hitro). Kaj pa Vaska, je doma?
Satin: Pogled...
Kostiljov (stopi k vratom in trka): Vasia!

zvezi s tem je demisionirala tudi vlada Friedrichova. Nova vlada se sestavi v treh dneh.

Gibanje na Bavarskem.

LDU Monakovo, 24. (ČTU). Nemški minister za državno brambo, Noske, pride v ponedeljek v Monakovo, da kot zastopnik nemške države prevzame bavarsko vojno upravo in bavarski vojaški kontingent v organizaciji nemške državne brambe. Govori se, da je ta korak v zvezi z revolucijo špartakovcev, ki se baje pripravlja iznova. Neodvisni socialisti in komunisti so osnovali že ves sistem svetov, sestojeh iz deset, oziroma pet članov, s pomočjo katerih upajo mobilizirati vse pristaje v dveh urah. Špartakovci čakajo samo še, da bo žetev pospravljena, nakar hočejo uresničiti svoje načrte. Pri tem računajo tudi z izbruhom splošne stavke. Minister za državno brambo je pooblaščen, da ukrene vse potrebno, da se ponovni špartakovski puči za vsako ceno prepreči.

RUMUNIJA NE DOBI ODŠKODNINE.

LDU St. Germain, 24. (DunkU). »Chicago Tribune« doznava, da je bil rumunski minister za zunanje posle obveščen iz Pariza, da Rumunija ne sme pričakovati nobenega deleža odškodnin, ki jih bo morala dati Ogrska po prihodnji mirovni pogodbi, ako bonadalevalarekvizicije na svojo roko. V ameriških krogih se boje, da ta pretnja ne bo naredila na Rumunijo nobenega posebnega vtisa, ker Rumuni menijo, da Ogrska po izvedbi pogojev rumunjskega premirja sploh ne bo mogla plačati nobene odškodnine. V tem primeru se bo Rumunija obvestila, da ne dobi tudi nobenega deleža pri nemški odškodnini.

Lyon, 24. (Brezlično). Zastopniki zavezniških držav v Bukarešti so v imenu entente izročili rumunski vladi novo noto, ki se nanaša na zasedbo Ogrske po Rumuniji in na revizicije, ki jih je izvršila rumunska armada na Ogrskem. Nota pozivlja rumunsko vlado, naj spoštuje načelo, na katerem temelje vsa mirovna pogajanja in po katerem si ne sme nobena država sama in svojevoljno preskrbeti povračila ali odškodnine, marveč morajo to vprašanje v vsakem primeru rešiti vsi zavezniški skupno. Zato izraža nota zahtevo, naj Rumunija predloži račun o vsem, kar je pridobila potem revizicij na Ogrskem in kar se bo potem v najboljšem primeru odtegnilo od deleža, ki bi ga Rumunija utegnla dobiti od Ogrske na podlagi mirovne pogodbe s to državo.

Za vzpostavitev reda v Gornji Slezi.

LDU Lyon, 24. (Brezlično). Francoski minister Louchet in baron von Lersner, načelnik nemške mirovne delegacije v Versaillesu, sta v soboto imela sestanek pri ameriškem kontrolorju za živila Hooverju, kjer so se posvetovali o preskrbi Evrope za živila in prehrano. Pri tej priliki je baron von Lersner zagotovil, da nemška vlada dela z vsemi sredstvi na to, da se v Orenji Slezi vzpostavi zopet mir in red.

Tirolci proti podpisu pogodbe.

LDU Nauen, 24. (Brezlično). Iz inozemstva poročajo iz zanesljivega vira: Vse nemško-tirolske in nemško-štajerske meščanske stranke so sklenile glasovati proti vsaki mirovni

pogodbi z Nemško Avstrijo, ki bi vsebovala določbe o odcetivah delov teh dežel. Zato je pričakovati, da bo v nemškoavstrijski narodni skupščini zelo slaba večina za ratifikacijo mirovne pogodbe. Zlasti Tirolci so odločeni, odkloniti mirovno pogodbo, ako se nemška južna Tirolska ne prizna Nemški Avstriji. Državni kancelar dr. Renner je od tirolskega deželnega zastopa baje dobil naročilo, da v imenu Tirolske odkloni podpis.

ZDRUŽITEV.

LDU Belgrad, 22. Minister za trgovino je podpisal odredbo, s katero se odsek za odškodnino združi s ministrstvom za pravosodje. Združitev se izvrši jutri.

OBSODBE V TRSTU.

LDU Trst, 23. V sredo se je začel v Trstu pred vojaškim sodiščem proces proti osebam, aretiranim ob zadnjih nemirih v Trstu. Obtoženi so: Zanetti, ker je baje klical: »Živela Jugoslavija! Dol z Italijo!« Gnanelli, ker je baje klical: »Živio socializem! Živela revolucija!« in Rhein, ki je baje klical: »Živeli Nemci! Dol z Italijo!« Kot priče so funkcionirali trije stražniki, ki so takrat aretirali obtožence. Dasi se ni mogla dobiti nobena druga priča proti obtožencem, je bil Zanetti obsojen na šest mesecev ječe, Gnanelli na štiri mesece in Rhein na dvajset dni. (Potemtakem je danes v Trstu najhujši zločin klicati »Živela Jugoslavija!«)

KOLČAK STRMOGLAVLJEN.

LDU Berlin, 23. (DunkU). — Brezlično. Iz Tokija poročajo, da namerava Kolčakova vlada prenesti arhive iz rezerve zlata v Irkutsk. Brzjavka iz Pekinga pravi, da je bila, po vesti iz Omska, strmoglavljena Kolčakova vlada. Japonski krogi sodijo, da bo japonska armada preprečila prodiranje boljševikov preko Irkutska proti vzhodu.

STAVKA PRAŠKIH BANČNIH URAĐNIKOV.

LDU Praga, 23. (ČTU). Vlada je poverila ministrstvu za socialno skrbstvo, naj nadaljuje pogajanja, ki jih je svojčas pričel finančni minister z bančnimi uradniki. Minister za socialno skrbstvo je odredil, naj imajo stavkajoči bančni uradniki dne 25. t. m. v poslopiju deželnega zbora shod, kjer naj zavzamejo svoje stališče, in naj počakajo na rezultat pogajanj.

ŠANTUNG PRIPADE KITAJSKI.

LDU St. Germain, 24. (DunkU). Iz Washingtona se javlja, da je senatska komisija za zunanje posle z devetimi glasovi proti osmim glasovom sprejela izpreminjalni predlog senatorja Lodgeja k mirovni pogodbi, po kateri naj Šantung ne pripade Japonski, temveč Kitajski.

JOURNAL DES DEBATS O TURČIJ.

LDU Lyon, 24. (DunkU). — Brezlično. »Journal des Debats« izvalja v članku o interesih in pravicah Francije v Turčiji: Razpad Turčije bi imel za Francijo zle posledice. Zato mora Francija, kakoršnakoli bodi usoda, ki jo ima Turška pričakovati od mirovne pogodbe, izvesti uporabo po berlinski pogodbi priznanega načela subrogacije. Francija mora dobiti vse svoje stare pravice in vse obnove. Jamstva in obveznosti mora zavarovati otomanska država, kakor tudi one države, ki so anektirale prej otomansko ozemlje. Preverjeni

smo, da britanska vlada ne bo s premarljivimi agenti zbudila vtisa, da se zoperstavlja pravici.

Ameriški poslanik v Rimu odstopil.

LDU Milan, 25. (Brezlično). Iz Washingtona poročajo: Ameriški državni departement objavlja, da je Nelson Pagu, dosedanj ameriški poslanik v Rimu, podal ostavko.

Salandra bo kandidat v Trstu.

LDU Inozest, 24. (DunkU). »Tiroler Volksblatt« poroča, da bo bivši italijanski ministrski predsednik Salandra kandidiral pri prihodnjih volitvah v Trstu.

Vojna škoda na tridentskem ozemlju.

LDU Inozest, 24. (DunkU). Kakor poroča »Tiroler Volksblatt«, je gospodarstveni pokrajinski svet v Tridentu dognal, da znaša vojna škoda na tridentskem in ampeškem ozemlju 532 milijonov fr.

Delovanje Vezava.

LDU Milan, 25. (Brezlično). Na pobočju Monte Somma na Vezuvu sta se po kratkem podzemskem bobnenju odprli dve novi eruptivni žreli. Dve strugi lave tečeta v smeri proti dolini Inferno. Dosedaj ni nobene nevarnosti, ker teče lava daleč od podzemskih naselbin.

Spustitev doka (popravljalnica ladij).

LDU Milan, 25. (Brezlično). V Castellamare so spustili v morje ogromen plavajoč dok, ki je namenjen za mornarično oporišče Brindisi.

Dr. M. L.:

Naše politične šole.

Meseca junija se je pridružila politični šoli v Trbovljah nova šola na Jesenicah. Tako imata sedaj dva naša največja delavska revirja svojo stalno politično šolo, ki mora biti časovno neomejena, če hoče doseči trajne uspehe. V Trbovljah se vrše predavanja vsak teden enkrat, na Jesenicah dvakrat na mesec.

Stalna politična šola morajo dobiti še Celje, Maribor, Zagorje, Kočevje, Hrastnik in Ljubljana. V teh revirjih bo misliti na njih ustanovitve v najbližji bodočnosti. Seveda je ustanovitev odvisna od tega, če imamo ljudi, ki bodo mogli redno hoditi na predavanja. Ali tudi to ne zadostuje za uspešno delo. Sodrugi, ki vodi politično šolo, mora živeti za socialistične ideje, mora biti iz dna svoje duše prepričan o uresničenju socialistične družbe. Poleg tega pa mora voditi šolo z vso toploto svoje duše, ako hoče ustvariti nekaj trajnega.

Poleg teh dveh političnih šol so pričele posamezne krajeve politične organizacije z diskuzijskimi večeri, na katerih se razpravljajo o programatičnih, organizacijskih in dnevnih političnih vprašanjih. Take diskuzijske večere imajo danes v Ljubljani, na Glincah, v Celju, v Trzinu, itd.

Po vseh naših organizacijah vedno bolj in bolj pronica prepričanje, da je socialistično vzgojno delo eno izmed najvažnejših funkcij naših organizacij. Vzgojno delo prinese v naše proletarske mase zavednost, poznanje socialističnih idej, ciljev in stremiljenja in uvidenost v življenje slovske družbe. Moč socializma temelji na masi organiziranega proletarijata. Vsa ta organizirana masa deluje s pomočjo zaupnikov. Zaup-

niki morajo tvoriti temelj zdrave socialistične organizacije. Zaupniki so usta, skozi katera govori masa. Če pa zaupniki niso socialistično vzgojeni, če jim manjka vsaka politična izobrazba v smeri končnih ciljev socializma, če niso vzgojeni v smislu strogega razrednega boja, tega revolucionarnega sredstva proletarijata, je nemogoče, da bi mogla stranka hoditi ravno pot, ampak bo krenila sedaj sem sedaj tja — strankina politika more biti v takem slučaju le politika par ljudi, ne pa izraz volje organizirane mase.

Takšno politično vzgojo pa morejo dati le stalne politične šole, kjer se sistematično vzgaja. Diskuzijski večeri so v tem oziru le nepopolna institucija, so le surrogat, s katerim se moramo danes zadovoljiti vsled pomanjkanja vzgojnih sil. V bodoče morejo tvoriti le dopolnilo na politične šole. Vendar smo še daleč od tega idealnega stanja.

V obeh imenovanih političnih šolah se vrše predavanja ob roki komunističnega manifesta, tega ogejnega kamna vsega modernega socialističnega gibanja.

Vsled ogromne snovi, ki je nakučena v tem mojstrskem delu in vsled težkega razumevanja je napredovanje seveda zelo počasno, če se hoče, da pride poslušalec snovi v kri in meso. Ob roki tega dela je možno uvesti poslušalce v sociologijo, narodno gospodarstvo, v spoznavanje vse moderne družbe in njenega življenja, možno je pregledati ves zgodovinski razvoj. Polje vzgoje je nedogledno.

Vendar je vsaka izobrazba nepopolna, če ne temelji na filozofiji, ki daje enotno naziranje v svet. Vsled tega gojimo v političnih šolah tudi filozofijo in sicer kot uvod, zgodovino filozofičnih idej.

Komunistični manifest in zgodovina filozofije sta teoretično jedro obeh političnih šol, seveda je trboveljska že precej daleč pred jeseniško.

Poleg tega teoretičnega dela vzgajate obe šoli tudi praktično v svrhu izšolanja predavateljev, debaterjev, političnih govornikov, organizatorjev, sotrudnikov naših perioidičnih publikacij in praktičnih politikov. Šola goji zato predavanja, diskuzije, pismene razprave, politične shode itd. Največ uspehov se je do sedaj še doseglo v razpravah, ki jih je zbranih iz cele vrste za objavo. Vendar se kažejo upliv politične šole že tudi v organizaciji sami, kjer se uveljavljajo poslušalci političnih šol.

Obe politični šoli se bolujeta za kar najuspešnejšo vnanjo organizacijo in kar največ ekonomičnejšo izrabo časa. Izkušnje, ki jih da šola v Trbovljah, se uporabljajo na Jesenicah v svrhu izpopolnitve šole. V obeh šolah so sedaj počitnice. Kljub temu poročajo sodrugi iz Trbovelj, da imajo tedenske sestanke, na katerih goje sami predavanja. Eno predavanje so imeli o naziranju Grkov in Rimljanov o veri, zlasti o njih bogoslužju. To predavanje je plod predavanj o filozofiji. Drugo predavanje je bilo o slovenski reformaciji, ki je zopet v zvezi s predavanji o komunističnem manifestu. (Konec jutri.)

Solidarnost slovenskega delavstva.

Kovinarji lahko stavkajo še šest mesecev.

Kovinarska organizacija v Ljubljani ni še prejela vse nablralne pole za štrajkajoče kovinarje, pa glej, že

je nabranih čez 40.000 kron podpore za sodruga kovinarje! Ljubljanski kovinarji so računali na solidarnost organiziranega delavstva, ko so stopili v stavko. Niso napak računali! Poznali so delavsko solidarnost. Vendar pa ni nihče mislil, da je tako trdna, da se bo takoj izkazala v tako polnem obsegu.

Kovinarji so računali s stavko, ki bo trajala najmanj tri mesece, tako se je napravil tozadevni proračun, danes pa že lahko računajo minirj srecem, da morejo komodno stavkati tudi 6 mesecev!

Vendar pa Ljubljanski kovinarji nečelo lenariti, temveč hočejo delati, hočejo producirati, producirati to, kar slovenski narod nujno potrebuje, to je: poljedelske stroje in druge naprave, ki jih industrija pri nas tako krvavo pogreša.

Seveda hočejo pa tudi pri delu živeti. Če vlada za Slovenijo vse to vidi, zakaj ne poseže potemtakem vmes, če vlada ve, da so posestniki »Stroinih tovarn in livarn« v kvar in škodo narodu, zakaj ne postavi te vojne dobicikarje pod sekvester?

Vlada naj uredi nato sama plače delavcem in uradnikom, kakor je to že drugje storila. Saj imamo pri vladni funkcijarije, ki se o tem dobro razumejo. Vlada naj one funkcijonarje, ki so strokovnjaki, povpraša, če so zahteve stavkajočih opravilne. Pa bo takoj vedela, kaj ji je storiti.

Zakaj se pusti skoraj 300 najbolj produktivnih delavcev toliko časa brez dela? Ali ni to narodni greh, ki je temvečji, ker je baš na tem industrijskem polju največ dela in ker primanjkuje delavnih moči na vseh koncih in krajih.

Če nimajo sile kompetentni čimtelji, je bo imelo še manj delavstvo. Ono je zavarovano. Solidarnost vseh delavcev mu je trajno jamstvo. In ne samo moralna in denarna solidarnost, tudi v drugi tehtnejši obliki je delavstvo pripravljeno pomagati kovinarjem! Naj razmislijo tisti, ki jim je dolžnost. Delavstvo ne odjenja.

»Slovenec« naj odgovori.

V zadnjem času je bilo čitati več notic v »Večernem listu« in v »Slovenec« o zahtevi ljubljanskega deželnega sodišča po izročitvi poslance sodr. Antona Kristana. Oba lista sta si privoščila z ozirom na to, nekaj običajnih »duhovitih« ... radikalnih opazk k temu. Mislimo samo, da ni vredno na stvar reagirati. Včerajnji »Narod« pa prinaša o zadevi veleposredniško notico, ki osvetljuje v žarki luči metode njegovih prijateljev v radikalnem klubu. Ne bomo o stvari veliko govorili, prinašamo samo ono notico s pozivom na »Slovenca«, da pošteno prekliče vse ono, kar je tozadevno v svoji ... radikalni naglici priobčil.

Notica v »Narodu« se glasi: Čudno postopanje radikalcev. Beograd, 24. avgusta. Pristaši radikalnega kluba so včeraj vnovič dokazali, da se ne strajo nobenih sredstev, kadar je treba nastopiti proti svojim nasprotnikom. V pisarni narodnega predstavništva so izvedli navadno falzifikacijo. Kakor znano, je zahtevalo ljubljansko sodišče radi znane afeze v »večerni zvezi« izročitev zveznega ravnatelja, poslanca in sedanjega ministra g. Antona Kristana. Ta prošnja je bila že svojčas objavljena v narodnem predstavništvu, med tem pa je sodnja zahtevo že preklcala, ker se

(Kter se prikaže med vratmi v kuhinjo. On nekaj zveče).

Pepel: Kdo je to?
Kostiljov: Jaz sem, jaz, Vasja.
Pepel: Kaj hočeš?
Kostiljov (se nika): Odpre ...
Satin (ne gledaje na Kostiljova): Odpre in ona bo tam ...

(Kter pokašljeje).

Kostiljov (nemirno, polglasno): A? Kdo je tam? Ti ... Kaj?
Satin: Mene izprašuješ?
Kostiljov: Kaj si dejal?
Satin: To sem dejal tako ... zase ...
Kostiljov: Pazi se, brat! Imel mero v šali ... da! (Močno trka na vrata). Vasilij!
Pepel (odpiraje vrata): No? Mir daj!
Kostiljov (gleda v sobo): Jaz ... vidiš ... ti ...
Pepel: Si prinesel denar?
Kostiljov: Nekaj se imam pomeniti s teboj ...
Pepel: Si denar prinesel?
Kostiljov: Kakšen denar? Počaka! ...
Pepel: Denar. Sedem rubljev, za uro, no?
Kostiljov: Kakšno uro, Vasja?
Ah, ti ...
Pepel: Pogledaj ga no! Včeraj sem ti pričal prodal uro za deset rubljev ... tri sem dobil ... sedem jih daj sedaj! Kaj boš tako me-

žikal? Okrog se plazi, vznemirja ljudi, svoje dolžnosti pa ne pozna ...

Kostiljov: Pst. Ne jezi se, Vasja ...
Ura je ...
Satin: Uradena
Kostiljov (strogo): Ukradenih stvari ne kupujem ... Kako moreš ...
Pepel (ga zgrabi za pleča): Zakaj si me prebudil? Kaj hočeš?
Kostiljov: Da ... nič ... Pa grem, če si tak ...

Pepel: Marš! Prinesi denar!
Kostiljov (odhajaje): Kako surovi ljudje! ... Aj, aj ...
Kter: Komedia.
Satin: Lepo. To se mi dopade ...
Pepel: Kaj je hotel?
Satin (se smeje): Ne razumes? Zeno ... in zakaj ga ne uplneš enkrat za vselej, Vasilij?
Pepel: Da bi si življenje kvaril zavoljo take cape? ...
Satin: Pametno napravi. Potem se oženi z Vasiljo, naš gospodar boš ...
Pepel: Velika radost! Ne samo vse gospodarstvo, še mene bi zapili v beznici. (Sede na pograd). Stari pa me je prebudil ... Tako lepo se mi je sanjalo: lovil sem ribe in v njem ogromno šenko! Tako šenko, — samo v sanjah so tako velike ... Vlečem jo, vlečem in se bolim ... zdajdaj se mi bo zlomila palica!

Prilpil sem canjico ... glej, si mislim, zdajle ...

Satin: To ni bila postrv, to je bila Vasilisa ...
Kter: Vasiliso je že zdavnaj vjel ...
Pepel (srdito): Vrag vas vzemi, vas vse skupaj in njo!
Klešč (ystopi iz veže): Mraz ... pasji ...
Klešč: Zakaj pa Ane nisi pripeljal?
Zmrzne ti ...
Klešč: Nataška jo je vzela k sebi v kuhinjo ...
Kter: Starec jo spodi ...
Klešč (sede k delu): No ... Nataška jo pripelje ...
Satin: Vasilij! Daj groš ...
Kter (Satinu): Eh, ti ... groš Vasja, daj nama dvajsetico ...
Pepel: Dam, pa hitro, dokler se rublja ne zahtevata ... na!
Satin: Gublartar! Ni na svetu boljših ljudi od tatov!
Klešč (mračno): Oni lahko pridejo do denarja. Oni ne delajo ...
Satin: Mnogi pridejo lahko do denarja, ampak nemogli se lahko tudi ločijo od njega ... Delo? Napravi tako, da mi bo delo priletno, in jaz bom mogoče delal ... da! Mogoče! Kadar je trud zabava, takrat je življenje lepo. Kadar je trud dolžnost, takrat je življenje snžnost. (Kteru). Ti. Sardanapa! Pojdiva!

Kter: Pojdiva, Nebukadnezar! Napil se bom kot štiridesetisoč plincev ... (Odideta).

Pepel (zevale): No, kako pa tvoja žena?
Klešč: Vse kaže, da bo knalu ... (Pavza).
Pepel: Gledam jaz nate. — vse tvoje skripanje nima smisla ...
Klešč: A kaj naj delam?
Pepel: Nič ...
Klešč: In od česa bom živl?
Pepel: Ljudje živijo ...
Klešč: Ti tukaj? Kakšni ljudje so to?
Sodrga, zlata kompanija ... ljudje! Jaz sem delaven človek ... sram me je, če pogledam nanje ... Jaz sem z mladimi nog vajen dela ... Misiš, da se ne bom izkobil od tod? Van bom zlezal, kožo si odrgnem, ampak zlezal bom ven ... Počaka, žena mi umre ... Pol leta sem preživel tu in zdi se mi kot šest let ...
Pepel: Nihče tu ni slabši od tebe ... zastoj brusij jezik ...
Klešč: Ne slabši! Brez časti, brez vesti živijo ...
Pepel (ravnodušno): Kaj boš s častjo in vestjo? Namesto škornjev ne oblečeš na noge ne časti, ne vesti ... Čast - vest je potrebna onim, ki imajo oblast in silo ...
Bubnov: Uul Prezebel sem!
Pepel: Bubnov! Imaš vest?
Bubnov: Kaj? Vest?
(Dalie prih.)

Je zadeva že pojasnila. Radikalci so se v zadnjih dnevih posvetovali s tajnikom narodnega predstavništva poslancem Kričnem in so postavili na tihem, kljub preklicu ljubljanske sodnice, prvotno zahtevo o izročitvi Kristana na dnevni red večerajšnje seje. Radi tega falzifikata bo uvedena preiskava v parlamentarni pisarni. Veselje radikalcev in njihovih zaveznikov bo kmalu končano.

Dnevne vesti.

Medzavezniška misija v Ljubljani je odpotovala.

V nedeljo predpoldne je italijanska misija, ki je doslej poslovala v Ljubljani ne ravno v največje veselje prebivalstva in ubogih beguncev — o stvari bi se dalo marsikaj napisati — nenadoma odpotovala. Za njo ne bo menda nihče žaloval. O tem nenadnim, četudi zaželenim odpotovanjem segovori to in ono, ugrha sem in tja, vendar ni mogoče izreči o o zadevi nobene konkretne sodbe. Ali je vse to v neljubi zvezi z nadaljnjimi dogodki, ki jih ne moremo, ali nečemo predvideti? Vedremo!

Prejeli smo še sledeče uradno obvestilo:

V soboto, 23. t. m. je šef medzavezniške misije v Ljubljani kr. italijanski major Pentimalli, službeno naznanil predsedništvu deželne vlade, da se 24. t. m. na višje povelje misija razide. Italijanski člani misije so 24. t. m. zapustili Ljubljano in se odpeljali v avtomobilih preko Trbiža na Dunaj.

Razmišljanje o ljubljanski kovinarski stavki.

Bolj ko premišljuje, kdo je pravzaprav duševni voditelj Jadranske banke, ki tako trdovratno odklanja zahteve ljubljanskih kovinarjev, manj vem. Predsed. je g. Majdič, ki ga njegovo delavstvo prav dobro pozna, odborniki so župnik, kamnosek, advokat itd.; lastniki, Slovenci, Hrvati, Nemci, Italijani, Madžari. Čehi vseh meščanskih političnih strank. In zopet mi zastane pamet. Mislim namreč na to, kako je to mogoče, da so v boju proti delavstvu in uradništvu tovariši vsi ti gospodje tako složni? Ali so res prepričani, da delajo prav ali jih je kdo za nos vodi? Gospodje naj mi ne zamerijo tega razmišljanja, ker snamram stvar za nekoliko dalekosežnejšo. V narodno-gospodarskem oziru in v socialnem pogledu je stvar precejšnje pomena. Naj mi dalje gospodje ne zamerijo, če trdim, da se mi zdi, da je Jadranska banka do vse pečenosti podjetje, ki so mu na čelu neizkušeni in stroke nevešči ljudje. Za vodstvo tako velikega obrata kakor so ljubljanske strojne tovarne, ali kako se že imenujejo, je treba uvidnega vodstva v strokovnem pogledu, uvidnega pa tudi pri ravnanju z delavstvom. Zdi se mi kakor bi ti ljudje ne imeli prav nobene prakse in da v svoji neizkušenosti eksperimentirajo z imetjem družbe, z narodnim imetjem in delavstvom. Nisem bil na Angliškem, ne na Francoskem, še celo v Nemčiji nisem bil, toda čitaj sem, da tam delodajalci, zlasti pa milijonske družbe gledajo na to, da se delavstvu dobro godi, da je delavstvo zadovoljno, ker vedo, da je delovna sila delavstva potem produktivnejša in ima zlasti zaradi tega podjetništvo tam izborne gospodarske razmere. Se več, v omenjenih deželah in tudi drugod posreduje v sporih vlada z ozirom na splošno blagostanje. Pri nas vs. tega ni. Podjetništvo nazadnjaško, vlada pasivna in tako gre v propad vse, kar ta gospoda tako rada imenuje naše narodno imetje in naš narod. Všeč mi bo, če se motim.

Rudarje

Se opozarja, da pod nobenim pogojem ne iščejo dela na svojo pest izven ozemlja Slovenije, zlasti pa ne v Pečuju (Baranja), ker je tam prenapolnjeno vse. Rudarjev se bo v kratkem potrebovalo več tisoč, a opozarjajo se v lastno korist, da se črke izključno ne navodil podpisane urada. — Osrednji urad »Državna posredovalnica za delo« v Ljubljani.

Iz mestne ubožnice.

Prejeli smo in priobčujemo: V petek 22. in v soboto 23. t. m. je naša bivša kuharica zopet 2 korbi kuhar iz vrta ubožnice na trg ter jih prodajala po 1.20 K komad. Ubožci pa nimamo nobene prikuhe in imamo prav slabo hrano. To pa zato, ker nova kuharica ne sme ničesar vzeti iz vrta in mora po visokih cenah kupovati živila na trgu. Da na ta način ne more izhajati je umevno, ker ob današnji draginji ne bi mogla preživljati ubožcev za 1.40 K dnevno. Prejšnja kuharica je dobivala vsa ži-

vila po nizki ceni od gospodarstva, deloma tudi zastoj. Sedaj pa se izvažajo živila na trg, akoravno ona ni več v ubožnici. Kje je torej ubožni občinski svet, da to dopušča, kar nadzornik Spejli zopet počenja v ubožnici. In to se dogaja vkinb priporočila g. Trdine, naj se že vendar naredi enkrat mir in red, kakoršen mora biti v takih zavodih! Nikakor ni prav, da si delajo posamezne osebe dobičke na stroške davkoplačevalcev kakor si ga je n. pr. naredila bivša kuharica ki je navedla pri žentovanskih pisarni nič manj kakor reči in beri 65.000! K, dasiravno ni imela poprej nobenega premoženja.

V ubožnici je v par letih obogatela, ker je pritrgovala ubožcem, ter izkoriščala mestno občino ljubljansko. Davkoplačevalci zdramite se!

Res čudno je mestno župansko gospodarstvo v Ljubljani. Toliko za enkrat, ob priliki natančnejše.

Kako skrbijo podjetniki za delavce.

Prejeli smo: Cenjenim bralcem naj s temi vrsticami prišemo človekoljubna čustva jugoslovanskih buržujev-podjetnikov napram delavstvu. Posebno se odlikuje pri tem lukajšnja kamnoseška tvrdka A. V., v kateri se delavca, ki pusti vsa svoja leta in moči v obratu, nazadnje ustavno postavi na cesto. Podjetnik te tvrdke je za časa vojne pridobil mnogo tisočakov od delavskih župljanih in podpisoval z njimi avstrijsko vojno posojilo. Sedaj g. A. V. svojem delavstvu, ki je opravljeno zahteval pri teh razmerah mezdno povzvišanje, kratkoma odbije vse zahteve. To dajemo na znanje vsem bralcem tega lista, kako tak podjetnik za svoje delavce, ki pustijo vse življenje pri nji, dobro skrbijo. Dopolnjevo že enkrat takim podjetnikom, da delavec tudi spada v človeško družbo in da se ne ravna z njim kot z živino. Spoznajmo že enkrat, da nam podjetniki nikoli ne bodo pomagali, če si sami ne bomo!

Dajte jim odpravnino!

Več invalidov nam piše: Ob prevratu se nam je sveto obljubljalo, da dobimo enkratno odpravnino namesto dosmrtno rente za naša odklivanja. Vsakemu je znan naš žalostni gromotni položaj, ki je še prav posebno žalosten, ker smo izgubili v vojski vse naše zdravlje in ude. Ob teh dragih časih nam bo tako opravičena odpravnina veliko odpomogla. Če se nam že neče dati take odpravnine, naj se nam da pa kaka druga, saj naslov, pod katero se nam bi dala, je postranska stvar. Obrachamo se s tem na merodajne oblasti, da nam pojasnijo sedanj potek sklepov o tej zadevi.

Čistost

Ljubljansko časopisje je že ponovno pisalo o smradu, katerega povzročajo razni odpadki in smeti, pometane v Ljubljano in nje dotoke. Sedaj je vsa stvar še slabša in precej nevarnejša. Smrad je vedno huši. Umetnost se nam zdi, da o tej stvari izpregovorimo odločno in opozorimo pristojne oblasti, da je stvar obširnejšega pomena, ker preti nevarnost, da se še razširi nalezljiva bolezen, katere znaki se že prikazujejo. Dolžnost je, takoj brez odlašanja tem nedostatkom in malomarnosti odposlati, sicer bo izbruhnila bolezen dalekosežnega pomena. Čudno se nam zdi, da odgovorni krogi o tej važni zadevi ničesar ne okrenejo. Na delo, da ne bo prepozno!

Drobno.

— **Železniška zveza Zagreb - Budimpešta.** Od 23. t. m. je obnovljena direktna železniška zveza med Zagrebom in Budimpešto preko Pečuha. Prav tako je uvedena zopet direktna železniška zveza iz Zemuna preko Novoga Sada in Subotice v Budimpešto.

— **Pravosodni in državoslovni državni izpiti.** Pravosodni in državoslovni državni izpiti bodo v drugi polovici meseca septembra in meseca oktobra 1919 v sodni palači v Ljubljani. Prošnje za priustevitev k izpitu naj vložijo kandidati do 10. septembra 1919 pri predsedstvu izpraševalne komisije za pravosodni in za državoslovni državni izpiti v Ljubljani (sodna palača, prvo nadstropje, soba št. 70). S kolkom za 2 kroni kolkovanjem prošnjam je treba priložiti spričevalo zrelosti, absolutni, knjigo zgledilnice (index) in spričevalo o opravljenem pravosodnem izpitu. Dnevni izpiti se razglase na sodni deski v drugem nadstropju sodne palače v Ljubljani pri sobi št. 123. Kdor želi biti obveščen osebno po pošti, naj priloži prošnji frankiran zavitek s svojim naslovom.

— **Zveza poštnih organizacij v Ljubljani sklicuje za 27. t. m. v si-**

monosko dvorano na glavni pošti sejo širšega odbora. Pridite polnoštevilno! — Odbor.

— **Kolesarska dirka.** Veliko cestno dirko na progi 50 km priredi Klub slovenskih kolesarjev »Ilirija« v Ljubljani dne 21. septembra. Dirka se bo iz Vranskega v Ljubljano za klubovo prvenstvo 1919. Po dirki razdelitev nagrad z veselico. Spoštujniki, ki bi se hoteli udeležiti dirke, a niso člani kluba, naj se pravočasno prijavijo v klub.

— **Našla se je denarnica z manjšo vsoto denarja v Nunki ulici.** Dobi se v pisarni zasebnega uradništva, Poljanska cesta št. 3 od 9.—11. ure dopoldne ali pa Rožna dolina št. 84 od 2.—3. ure popoldne.

— **Aretacija.** Postajenačelnik v Pančevu, Wolf, je bil aretiran, ker je obdolžen vohunstva v dobi avstrijskega režima.

— **Posebnege voza med Parizom in Bukarešto,** ki je priklonjen ekspresnemu vlaku, se smejo posluževati tudi jugoslovanski trgovci in industrijalci, ki imajo zato dovoljenje jugoslovanskega ministrstva za zunanje posle. To ministrstvo pa daje dovoljenje le onim, ki se izkažejo z dovoljenjem ministrstva za trgovino.

Kdo ve kaj? Avgust Orel iz Amerike vpraša po svojem bratu Alojziju Orlu, doma iz Šepusje, županija Tolmač pri Sežani. Omenjeni Alojzij Orel je bival pred leti (morda biva še sedaj) v nekem kraju blizu Ljubljane, in sicer je bil zaposlen kot železniški čuvaj na južni železnici. Kdor ve kaj o njem, naj piše takoj našemu listu. Zlasti sodruga železničarje, ki ga najbrže poznajo, prosimo, da se oglašajo.

Pismo iz Celja.

»Globokoumni« sklep celjskih obrtnikov.

Celje je res čudno mesto. Kdor bi ga sodil po gotovi vrsti ljudi, bi mislil, da je ali prava Indija Koromandija za gotove sloje, ali pa da je vzeto in sveže presajeno iz stoletja. ko so vladali še neomejeni vsi različni »smutli«, ko je vsak podjetnik smatral svojega delavca za sužnja.

Celjski obrtniki so postali namreč čudno živahni. Vsak teden prireajo sestanke, na katerih sklepajo, zabavljajo in delajo resolucije. Sklepajo, da ne sme biti noben učencev pri nikakoli organizaciji. Zabavljajo na svoje nemške konkurente in jim žele skorajšnje slovo, da bi se potem jugoslovanska obrt lahko nemoteno »razvijala«. Delajo resolucije, da bi se naj naredba deželne vlade razveljavila ter se upostavile bolniške blaginje zopet na nedolžno podlago.

Duša vsega gibanja je menda fabrikant g. Rebek, ki mu je vojna postavila veliko delavnico, tako da ima sedaj v nji prostora za 19 učencev in samo za 10 pomočnikov. Ta gospod se menda najbolj jezi na bolniško blaginjo; nič mu ni v nji volji, ne komisar in ne uradništvo. Enega uradnika je celo želel videti na fronti.

Pod njegovim predsedstvom so »sklamfali« pred kratkim tudi sledečo zelo britno resolucijo: »1. Naj se prekliche naredba deželne vlade z dne 31. decembra 1918 glede bolniških blaginj; zahtuje naj vodijo svoje bolniške blaginje za svoje člane naprej, kakor so jih poprej v splošno zadovoljnost. 2. V učno pogodbo z vajenci se sprejme določba: vajenec ne sme biti brez mojstrovega dovoljenja pri nikakoli organizaciji ozir. društvu, sicer ima mojster pravico, pogodbo razveljaviti; vsled takega prestopa odpustitvenega učenca ne sme skozi leto dni drugi mojster iste stroke vzeti v nadaljnji uk. To velja tudi za slušaj, če učence brez tehtnega vzroka učno mesto zapusti. — Ali ni to infamno in smešno? Kaže na zelo globoko pojmovanje današnjih razmer in na pridno pripravo za dober razvoj domačega obrtništva!... Ali idimo po vrstih!

Bolniška blaginja naj se zopet razdruži, ustanove se naj zopet tiste male branjarje, kjer ne dobe člani nikake pomoči! Blaginje, ki so se po navedeni naredbi morale priključiti največji, okrajni, so štele n. pr.: mešarska 54 članov, stavbinska in kovinarska 150; trgovska grenilnica, ki se je še po vsej sili in po zaslugi gremija ubranila začasno priključiti, šteje 270 udov. Kaj naj take blaginje nudijo svojim članom? Da navedemo zadnjo, torej največjo, povemo da ta nima niti stalnega uradnika, ki bi bil članom vedno na razpolago, temveč morajo člani zboliti vsak drugi dan ob gotovem času, sicer ne dobe niti listka za zdravnika. Ob tej priliki bi se tudi omenili, da se pri tej blaginji

smatra člana za dvojce vrste ljudi: ako na pr. zbolijo moški zavarovane, ima pravico za drugi razred v bolnici, ženske pa, ki plačujejo iste prispevke, se morajo zadovoljiti s prvim! Ker so ti obrtniki tako pametni, se nam sploh zdi čudno, zakaj ne predlagajo, da bi si vsak posebej ustanovil domačo bolniško blaginjo! To bi bilo šele nekaj za vas! Tedaj bi najbrž ne hotel noben delavec zboliti; kajti trebalo bi mu samo pokazati — prazno blaginjo in bil bi takoj zdrav ter ne bi reflektiral na nobeno podporo, ne na bolnico, niti ne na toplice! O, to mi vsi dobro vemo, da ste zelo »napredni« in želite na vse načine zboljšati delavske socialne uredbe!

Če bi šlo po vašem, bi sploh ne trebal nikakih zavarovalnic za vaše delavce. Zdi se nam neverjetno in nemogoče, da bi bili prespali vsi vojnar, a po vaših sklepih soditi je vendar res. Ampak gospodje, ki imajo vedno narodnost na jeziku, smatrajo samo sebe za narod, tisti pa, ki jim omogočijo reprezentacijo narodnosti, niso narod. Za te ni treba nobenih varstvenih naredb. Kakor so v avstriji zavirali avstrijski kapitalisti vsako tako uvedbo, ravno tako, ali pravzaprav še vse hušje, hočejo sedaj naši! Ali verujete gospodje, ne bo se vam posrečilo. Vemo, da so gospodje pri vladi pametnejši in privedelji in vidijo tudi čez plot ter smo tudi uverjeni, da se ne bodo na take malenkostne predpostavne resolucije ozirali. Mislil je čas, ko se je posameznik potikal na močnata prsa in povdaril, da je »narod«. Mogoče, da je bil prej tisti mogočnejši narod, ali vojska ga je pokopala, rodila pa je pravi narod!

Skoro bi bil začel s potli. Dovolite, da vam povem še enkrat, zakaj se pravzaprav bolniške blaginje združujejo. Zato, da se more zavarovane pri manjših stroških več nuditi! Vzemite na pr. ono malo blaginjo s 54 člani in računajte: Prispevkov bi bilo, če bi bili vsi zavarovani po najvišjem razredu, mesečno 939 kron. Ako bi bilo bolnih samo pet članov ves mesec, dobilo bi izplačanih 840 kron — ostanek 99 K ne zadostuje za uradnika in zdravnika. Na stroške, ki nastanejo, ako mora iti član v bolnico, ne smemo niti misliti! Sicer pa itak vemo, da pri vsej svoji duhovitosti celjski obrtniki tudi tega niso izpregledali. Njim gre za vse kaj drugega!

Druga točka njihove resolucije je pa naravnost brutalna. Ali si morete misliti večjo nesramnost kot je to omejevanje osebne svobode. Vemo, da niso vsi gospodje obrtniki tako sirovi, toda čudno je, da se pustijo voditi od gotovih vojnih dobičkarjev in fabrikantov in siliti v pritrditev njihovim omejenim predlogom. Nepristranost pa ni največja njihova lastnost, ker na drugi strani priporočajo fantom, naj se vpišejo v Nar. soc. zvezo! Ali pa mogoče hočejo s tem priznati, da ta zveza ni »nikakor« društvo! O vzrokih, ki so dovolj tehtni za razveljavilo učnih pogodb, pa ima hvala boga tudi še kdo drugi odločno besedo, ne samo ti, ki ti fante izrablja! Kaj pa bi bilo, g. Rebek, če bi stariši učencev zahtevali nasprotno! Kje bi dobili nemudoma 19 novih učencev, ki bi vam garali od jutra do večera, ne oziraje se na osemurni delavnik! Tisto vam zelo radi verujemo, da se bojite, da bi prišli vaši fante sem in tje med ljudi, kjer bi semintje silili kaj poučljivega. To bi bila velika nevarnost za vašo delavnico; najbolje bo, če jih kol zaprete v svo kasarno in nadzorujete, da se vam ne bodo pozneje izpneverili in šli delati tje, kjer je boljša plača in krajše delo. Mislimo, da dandanes človek rabi tudi drugo, duševno izobrazbo, ne samo kladivo!

Priporočamo torej vsem celjskim obrtnikom, naj malo pogledajo čez plot v druge države, mogoče bodo vendar opazili, kako je urejeno tam za ljudske potrebe. Od sovražnih Nemcev se vendar ne bomo pustili smešiti, najmanj pa v zadevah socialnega zavarovanja! Kaj ne, veleučeni, velepošteni in veloklani Jugoslovani?

Zanljivost o celjskih vojnih dobičkarjev.

Nekateri celjski trgovci prodajajo kvas, ki ga dobivajo iz Savskega Marofa po 15 kron kg, drugim manjšim trgovcem na debelo po 26 do 30 kron, kljub temu, da je od robl. oblasti predpisana cena za prodajo na debelo po 16 K 50 vln. na drobno pa po 18 K. Takih grabežih ne zaslužijo drugega, kot da se jih postavi javno na pranger ter da se jih v službu z najradikalnejšimi sredstvi prepriča, da opuste tako oduševstvo.

V »Novi Dobie« opisuje knez Franc Mahor iz Trnovci pri Celju

zanimivo zgodbo, kako je nekoga dne prišel v neki magacin v Celju po v Ljubljani mu nakazanih 10 soderov bencina v poljedelske svrhe. Tam so bili zbrani naši vojni dobičkarji — trgovci Kolenc, Elsbacher, Cvenkl, Ravnikar in še nekaj drugih, kateri so se tam pripravili, kdo bo dobil več bencina. On je dobil le 3 sode in še tega težkega, s katerim se v njegovi panogi ne dela. Na vprašanje, kam bodo dajali lahki bencin, mu odgovorijo, da se ga rabi za avtomobile. In res so se drugi dan vozili Kolencovi in Caterjevi hlapci z avtomobili. Tako torej postopajo naši oduševci na Sp. Stajerskem ob času mlačve, da od vlade nakazani bencin za poljedelske svrhe uporabljajo za svoje avtomobile. Saj ti gospodje bi se lahko vozili okrog v konji, katere so si ob prevratu pridobili na cen način. Ko je knez Mahor tako postopanje ožigosel, se je trgovci Elsbacher razkoračil nad njim rekoč, od takega navadnega človeka si mi ne pustimo nič predpisovati. Napihnjeni brezobraznejši! Treba bo v Celju res železne metle, da bo pri naših oduševih korekcijo pometla z njihovo samopašnostjo in nadutostjo. Kot ti ljudje počenaj, presega že vse meje poštenosti in dostojnosti.

Iz stranke.

DISKUZIJSKI VEČER NA VIČ-GLINCAH.

V sredo, dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši na Vič-Glincah občinski diskuzijski večer v gostini pri Korošcu. Sodrugi naj se udeležijo tega važnega diskuzijskega večera kakor doslej v čim največjem številu.

Kočevo. V četrtek, dne 21. t. m. je priredil sodrug Rado Čelešnik iz Ljubljane v imenu JSDS javen ljudski shod v delavski čakalnici premočkopka v Kočevju, s sledečim dnevnikom redom: Politični položaj, tiska in ustanovitev krajevne politične organizacije za Kočevje in okolico. Šuod se je udeležilo okoli 1000 rudarjev. Ustanovila se je krajevna politična organizacija. V odbor so bili izvoljeni sledeči sodrugi: predsednik Zupančič Josip; podpredsednik King Ivan; tajnik in blaginjak Uršič Fr.; odborniki: Potočnik Franc, Poznič Ivan; zaupnik: Mülle in Gašič.

Strokovno gibanje.

Strokovna komisija ima jutri, v sredo, dne 27. t. m. ob pol 6. uri zvečer sejo. Ker mora komisija zavzeti stališče tudi glede ljubljanske kovinarske stavke, prosimo, da se se udeležijo vsi ljubljanski člani komisije. Talaštvu.

Odborova seja Osrednjega društva lesnih delavcev in ljubljanske podružnice se vrši v sredo, dne 27. avgusta t. l. takoj po delu. Polna udeležba dolžnost. Načelstvo.

Kranjskogorska elektrarna.

V nedeljo, dne 24. t. m. se je vršil v Kranjski gori javni ljudski shod v hotelu pri »Slavcu«. Na shodu se je razpravljalo o občinskem gospodarstvu predvsem o zadevi kranjskogorske elektrarne. Župnik gospod Krajec je že navsezgodaj v cerkvi raz lece oznanjeval, da ne sme nihče na ta shod, ker je preročen prekri sod, ki prepoveduje vsak shod. Govoril je o elektrarni, katere je baje njegova oziroma konzorcija, v katerem on kot »kapo komandira.

Gospod župnik je s svojo pridigo dosegel ravno nasprotno, kar je hotel. Na shod so namreč prihiteli domalega vsi kranjskogorski posestniki, kar je povsem umevno, ker se občanom v Kranjski gori gre za pol milijona kron, za katere so bili po Šušteršičevi metodi ogoljufani.

Shod je otvoril g. dr. Tičar, zdravnik v Kranjski gori in mu tudi predsedoval. Podal je objektivno poročilo, opogodbi med gerentstvom občine in konzorcijem posojilnice. Iz pogodbe je razvidno, da je posojilnica posodila denar občini izključno pod tem pogojem, da ostane elektrarna last posojilnice. Vrednost elektrarne se ceni danes na pol milijona kron, posojilnica pa je dala par borlih tisočakov za vse to naravno. Najbolje pa ta umazani egoizem ilustrira dejstvo, da je gerentstvo prodalo konzorciju za 100 kron eno vodno silo in tri parcele sveta. Nad tem poročilom so se zgražali vsi posestniki na shodu.

Nadalje je govoril s. Mihavec, ki je v daljšem govoru naslikal umazanost nekaterih gospodov Šušteršičevega kopita, ki so vedno znani pod okriljem vere slepariti naše

kmetov. Te nečednosti hočejo ti gospodje še sedaj nadleževati, ker mislijo, da so še vedno v črni Avstriji, ki je bila začetnica vseh lumparij, ki so se uganjala nad ubogim kmetom. Tem raznim gospodom postajajo v Jugoslaviji tla že prav vroča. Petletna vojna je naučila našega kmeta misliti. Prišel je do spoznanja, da se je treba že slednjič enkrat otresti teh pijavk. Govornik je omenil tudi to, s kakšno vehemenco da so ti gospodje agitirali od kmeta do kmeta za vojna posojila. Kdor se je temu upiral, tega so takoj razvzpili za izdajalca domovine. Na ta način so ti gospodje vojno podajali in pozabili pri tem na sedmo božjo zapoved. Burno odobravanje je sledilo govorniku.

Oglasilo se je še več posestnikov k besedi. Vsi so se opravičeno zgražali nad grde nakane o zažveki kranjskogorske elektrarne. Kljub strašili s prekim sodom in kljub župnikovi pridigi, je shod pravo dobro uspel. Le žene so godrnjale, ker je župnik vsled razburjenosti pozabil moliti vero, upanje in ljubezen.

Iz Slovenije.

Umor v Godenincih pri Središču.

O umoru v Godenincih pri Središču 28. decembra 1918 vam pošiljam sledeče podrobne podatke: Takoj po umoru posestnika Luci v Godenincih je tukajšnje orožništvo aretiralo umora osumljenca hčer Luci Jožefo in jo oddalo okrajnemu sodišču v Ormožu, ki jo je po treh dneh izpustilo iz preiskovalnega zapora. Tukajšnje orožništvo pa je raziskovalo dalje. Truplo se je izkopalo šele na podlagi ovadbe tukajšnjih orožnikov. Komisija je izvršila obdukcijo in dognala, da je bil Luci umorjen. Dne 19. t. m. je prišel gospod dr. Kramer s privatnim detektivom g. Jeričem na lice mesta, v spremlju podstražmojstrov Franca Krumpak in Franca Kanič ter postajnega orožnika Franca Gorican, da se po možnosti izsledijo morilci. Dospelši na lice mesta so storilke Heleno in njuni hčeri Jožefo in Terezijo izsledili omenjeni trije orožniki. Najprej je zaslišal podstražmojster Krumpak o zadevi v prisotnosti g. Jeriča Jožefo Luci oženjena Branda, ki pa je šele po umornem izpraševanju Krumpaka dejanje priznala. Njena sestra Terezija in mati Helena sta bili aretirani od podstražmojstra Kaniča, kateremu sta tudi priznali dejanje. Poneje se je na odožniški postaji po istem celu zadeva popisala. Zločinke so potem dr. Kramerju in Jeriču pri zapisniku isto izpovedale kakor omenjenima orožnikoma. Celo preiskavo sta v resnici vodila podorožnika Krumpak in Kanič, ki sta skrivnostni umor razkrinkala.

Trbovlje.

Redkokdaj pride kaka vest iz naše tovarne v javnost. Sma pač pohlevne ovčice, ki se jih lahko omalovažuje in ž njimi poljubno pometi. Tako vsaj si mislijo naši pazniki, med katerimi se osobito odlikuje eden. Kot bivši orožnik ne more pozabiti zlatih časov, ko je imel pod avstrijskim režimom veliko oblast, in katere se je, kot pravijo, v izdatni meri posluževal. Njemu se Jugoslavija zdi še vse preveč demokratična. On še vedno misli, da se mora z delavci postopati kot z živino, jih suvati, ob tla metati, tožariti jih pri ravnateljstvu itd. Povemo pa, da so tudi zanj vrata odprta. Če ne opusti svojih manir mu svetujemo, da gre tja, kamor si želi njegovo zakrknjeno srce. Naj torej potem naš svet blagohotno uvažuje. Imamo še več stvari, za danes pa naj to zadostuje. — Delavci.

Gospodarstvo.

Furnir za mizarje. Mizarji, kateri imajo hlode pripravljene za rezanje furnirja, naj to javijo Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, ki je v dogovoru s »Slavonijskim društvom« za dionice za industrijo drva v Brodu, da prevzame rezanje furnirja za

no 20 vinarjev za kvadratni čevle. K tem stroškom pridejo še stroški za dovoz in odvoz, ki znašajo za prevoz 1 vagona Ljubljana-Brod in nazaj 1854 K. Rezanje furnirja se izplača le, ako se odpošlje celi vagon (10 m³) lesa, katere množina odgovarja ca 100.000 kvadratnih čevljev furnirja.

Uvoz soli. Kakor poroča »Jutarnji List« iz Beograda, so na potu v Jugoslavijo velike množine soli; tako je upati, da bo popoinoma odstranjena preteča kriza zaradi pomanjkanja soli.

Kurz menic v Rimu. Poglavitne inozemske menice so imele 24. t. m. v Rimu naslednje tečaje: Pariz 117,75 lir (za 100 frankov); London 36,96 lir (1 funt sterlingov); New York 9,72 lir (za 1 dolar).

Pridelek sladkorja je v Združenih državah velik. Iz Washingtona poročajo, da bodo letos v Združenih državah producirali 2.216.000.000 funtov sladkorja, ker je za 147.000.000 funtov več kot so ga producirali v zadnjih šestih letih. Menijo, da bodo s tem krite vse domače potrebe.

Agitirajte za naše časopise!

Narodno predstavništvo.

LDU. Beograd, 26. Današnja seja v narodni skupščini se je začela ob deseti. Po dovršenih predhodnih poslih je prišel na dnevni red pretrš vladine izjave. Posl. Baković (Črnogorec) je izjavil, da so Črnogorci z ozirom na položaj za složno delo in da se nočejo strankarsko cepiti pred zaključkom mira. Podpirali bodo vladu, dokler bo delala domoljubno. Posl. Tričković (radikalni desident) je naglašal potrebo koncentracijskega kabineta. Izjavil je, da ta vlada ne odgovarja razpoloženju naroda. Poslanec Protić (radikalci) je razlagal razvoj krize, kateri je onemogočil sestavo koncentracijske vlade. Pogodba, na podlagi katere je sedanja vlada sestavljena iz demokratov in socialistov, ne jamči za uspešno delo. Grajal je, da predsednik vlade ni član zbornice. Nato se je odredil odmor.

Najnovejša poročila.

DEMARKACIJSKA ČRTA PROTI ITALIJI ZAPRTA.

LDU. Ljubljana, 26. Kakor se nam poroča, so Italijani popolnoma zaprli demarkacijsko črto in ne dovolijo nikomur brez posebnega vizuma potovanja v po njih zasledeno ozemlje. Toliko v opozorilo potujočemu občinstvu, dokler se ne doloži novi pogoji za prekoračenje demarkacijske črte.

SESTAVA NOVE OGRSKE VLADE

LDU. Dunaj, 25. (ČTU). Ogrske meščanske in socialistične stranke so se že zedinile na gotovi podlagi. Smatra se, da se nova vlada sestavi jutri, in sicer prevzame predsedstvo minister za zunanje posle Károlyi Lovaszy. Friedrichova vlada, ki še začasno posle vodi bo, v kolikor obsega meščanske politike, sprejeta v novo vlado. Stefan Friedrich in vojni minister Schuetzer bosta vsekar izločena, vendar pa je možno, da pride v vlado član vojaške stranke, v katerikoli že obliki. Lovaszy namerava sprejeti v vlado vse stranke. Takoj po sestavi nove ogrske vlade bo najbrže imenovan tudi novi ogrski poslanik na Dunaju. Odkar je pobegnil Böhm, vodi posle na Dunaju le upravnik Narsowsky. Kot novi poslanik prihaja v poštev Johan Praszynski, ki je bil dalje časa v ministstvu za zunanje posle.

Budimpešta, 25. (ČTU). Včeraj ob devetih je zboroval izredni kongres socialistične deželne stranke, pri katerem je imel Garamy daljši govor o pogajanjih na Dunaju in o položaju na Ogrskem. Zborovanje je vzelo z zadovoljenim na znanje, da bo šla ententa socialnim demokratom z vsemi sredstvi na roke. Zborovanje je potem sklenilo prelom z moskovsko tretjo internacionalo in se je izreklo za priklonitev k drugi internacionali. Dalje se je sklenilo, da se socialisti udeležijo vlade.

ITALIJANI ZAPUŠČAJO REKO.

LDU. Reka, 25. Včeraj dopoldne so priredili reški Italijani veliko poslovilno svečanost italijanskim grenadirjem, ki so odpoklicani iz Reke. V mestu je viselo večje število italijanskih zastav. Po slavnosti, ki je trajala nad eno uro, se je razvil po mestu izprevod reške mladine, ki je ponovno demonstrirala za italijansko Reko. Davi se je odpeljala iz Reke v smeri proti Matuliam vsa brigada grenadirjev z artiljerijo. Reški meščani so delili med vojake zlate in srebrne spominske kolaine. Namesto brigade grenadirjev pride na Reko del brigade Regina. Skupna italijanska posadka na Reki in v okolici šteje sedaj še kakih 5000 mož pehote in nekaj oddelkov drugih čet. — Davi je napadlo okoli 50 Italijanov na trgu Adamich nekega prodajalca hrvatskih časopisov. Brez vsakega poveda so ga pobili na tla in začeli pretepati. Rešila ga je angleška policija. Po desetih mesecih italijanske okupacije se je zgodilo včeraj prvič, da je bil aretiran reški Italijan zaradi izgrediv proti Slovanom. Sodijo, da se bliža konec italijanskemu gospodovanju na Reki.

UPRAVNA RAZDELITEV

LDU. Nauen, 24. (Brezžično.) Kakor poroča krakovski »Czas«, je poljski deželni zbor sklenil, razdeliti Kongresno Poljsko upravno-teritorno v pet okrajev ali vojvodstev. Prvi tak okraj bo tvorila Varšava z okolico; razdeljen bo na dvajset okrožij in bo imel okoli 2.500.000 prebivalcev. Drugi okraj bo Lodz s 17 okrožji in 2.400.000 prebivalci, tretji bo Kielce s 16 okrožji in 2.623.000 prebivalci, četrti Lublin z 19 okrožji in 2.400.000 prebivalci in peti Białystok z 12 okrožji ter 1.362.000 prebivalci.

UPOR ANGLEŠKIH VOJAKOV.

LDU. St. Germain, 24. (DunkU.) »Populaire« javlja iz Londona, da sta se v Southamptonu dva angleška polka uprla, ko so ju hoteli vkrcati za Južno Rusijo. Vse se je izvršilo mirno. Vojaki so se sporazumeli s častniki in poslali k okrožnemu poveljniku odposlanstvo. O uspehu tega koraka še ni ničesar znano. Krajne delavske družbe so vojakom baje obljubile pomoč.

BOJI V BESARABIJI.

LDU. Bukarešta, 25. (ČTU). Rumunski dopisni ured javlja: Rumunske čete povzamejo te dni odločno ofenzivo proti rdečim četam v Besarabiji. Včeraj in danes pomoči so boljševiki na rumunske predstraže ljuto streljali. Napadi so bili odbiti.

BORBA ZA OSEMURNI DELAVNIK NA ŠPANSKEM.

LDU. Bern, 24. (DunkU.) Po vesteh, ki prihajajo iz Barcelone, so zahtevali delavci osemurni delavnik, nakar so delodajalci sklenili, zapreti svoja podjetja. Vsled tega je vrženih na cesto 15.000 zidarjev, 30.000 tkalcev in 6000 tesarjev. Prihodnji teden se zapro vsa podjetja. V Macoresi je prišlo do nemirov. Podrobnosti še niso znane.

CERKVENI KONKORDAT Z JUGOSLAVIJO.

LDU. St. Germain, 25. (DunkU.) »Echo de Paris« javlja iz Rima, da je papež sprejel ljubljanskega škofa dr. Jegliča in da je imel z njim razgovor o konkordatu, ki ga namerava Jugoslavija skleniti z Vatikanom.

Iz gledališke pisarne. Ponovno se prosijo gg. abonenti pretekle sezije, naj se blagovolijo zglasti v pisarni tajništva, operno gledališče, radi sedežev. Ako bi se gg. abonenti do 28. avgusta ne bi zglasti, morali bi se sedeži oddati številnim drugim reflektantom. Vsled tega se blagovolijo vsi gg. abonenti do tega časa zanesljivo zglasti, ker se pozneje na njih abonma ne bo oziralo, kakor tudi ne na eventualne pritožbe.

Aprovizacija.

Ljubljanski prodajalci sladkorja se vabijo, da se zglaste takoj v sladkorni centrali pri g. ravnatelju

Lileku radi nakazila sladkorja. Kilogram sladkorja stane v nadrobni prodaji 7 K 60 vin. Sladkor se prodaja na odrezek št. 1 sladkornih izkaznic za avgust.

Ljubljanski prodajalci sladkorja, ki hočejo prodajati na izkaznice užigalice tvrdke J. Perdan, naj se takoj zglaste na magistratu. Galetova hiša, pritličje, levo. Opozarja se, da se bodo sedaj prodajale zadnjič te užigalice po 30 vinarjev.

Užigalice za zavode in obrtnike, ki rabijo pri svoji obrti ogenj, se nakazujejo na magistratu. Galetova hiša, pritličje. Škatlica užigalic stane 30 vinarjev.

Izdajatelj: Josip Peteljan.
Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Spalne in jedilne sobe, kuhinjske opreme, postelje, spodnje in vrhnje modroce, umivalnik, vankovratne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata BRATA SEVER, zaloga pohištva in tapetniška delavnica Ljubljana, Koitzej. Vabimo na ogled!

Kdo ve,

kje se sedaj nahajajo: Jožefa Hrast iz Livka na Primorskem, Marija Tičar roj. Hrast (bivajoča l. 1916 v Ljubljani, Poljanska cesta), Alojzij in Franc Hrast. Prosi se, da se naznanijo naslovi na Mr. Albert Hrast c/o »Prosveta« 2657 So. Lawrence Ave, Chicago O. U. S. A.

Ženitna ponudba. Slovenec, z stalnim delom v Ameriki, star 30 let, se želi seznaniti z Slovenko v starosti od 20 do 25 let. Slovenka, kateri bi ugajala ponudba in sedanjost kraj mojega bivanja, naj se blagovolijo ogledati s priloženo svojo sliko, kateri se pa vrne na zahtevano ko ponudbenika, na naslov: Tony Kaiser, R. F. L. 12 Box 122 Gillespie, Illinois, North America. Le resne ponudbe se uvažujejo!

Št. 13.587/mag.

Razglas.

Odsek za upravo neprijateljske imo-
Ministrstvo trgovine in industrije,
vine, VII., št. 2.401.

Belgrad, 19. jula 1919.

Zakon o postopanju z imovino podanikov neprijateljskih držav z dne 17. avgusta 1915, ki se je vsled sklepa ministrskega sveta z dne 5. februarja 1919, razširil na celo kraljevino, Srbijo, Hrvatov in Slovencev, obsega v svojem členu 4, kot imovino tujih podanikov tudi ves gotovi denar, vrednostne papirje in razne denarne prejemke.

Vsled tega se v zmislu čl. 19 in 21 tega zakona ne sme ničesar izplačati, kar bi imeli podaniki neprijateljskih držav terjati od posameznikov.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani naznanja žalostno vest, da je nje dolgoletni zvesti sotrudnik, gospod

JANKO DIMIC

strojni stavec

v nedeljo, dne 24. avgusta t. l., ob pol 6. uri zjutraj v 36. letu svoje starosti mirno preminul.

Pogreb je bil v ponedeljek, 25. avgusta t. l., ob pol 18. uri popoldne iz hiše žalosti, Cegnarjeva ulica št. 8, na pokopališče pri Sv. Križu.

Bodi vrlemu možu ohranjen trajen spomin!

Ljubljana, dne 25. avgusta 1919.

Priporočamo e d i n o tovarniško zalogo

šivalnih strojev za rodbino in obrt ter njih posameznih delov.

POTREBŠČINE za šivilje, krojače in čevljarje ter galanterijsko in manufakturno BLAGO za OBLEKE.

Jos. Petellnc, Ljubljana, Sv. Petra nasip, za vodo desno.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1.100.000.

3 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena l. 1881.